

2011-10-19

Dnr 43-2011:2168

Upplands-Bro kommun

Upplands-bro.kommun@upplands-bro.se

Ekhammarskolan

Rektor Gabriella Borg

Gabriella.borg@upplands-bro.se

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn av Ekhammarskolan
i Upplands-Bro kommun

Tillsyn vid Ekhammarskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Upplands-Bro kommun under hösten 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Skolinspektionen besökte Ekhammarskolan den 28 september-29 september 2011. Tillsynen genomfördes av utredare Karin Günther, utredare Fredrik Lind och undervisningsråd Sigbritt Gålnander.

Kunskapsresultaten vid Ekhammarskolan ligger i paritet med eller något över motsvarande resultat för riket. Nationell statistik från år 2010 visar att 92 procent av eleverna har behörighet till gymnasieskolan, vilket är över rikets 88 procent. Skillnaden i resultat mellan flickor och pojkar är marginell. Även skolans genomsnittliga meritvärde 214,1 ligger något över motsvarande resultat för riket. Enligt skolans egna uppgifter har meritvärdet förbättrats något 2011. År 2010 nådde 81 procent av eleverna målen i samtliga ämnen. Det innebär att närmare var femte elev inte nådde målen i alla ämnen. Detta resultat har enligt skolans egen statistik försämrats något 2011. Statistik för år 2010 över andel elever som får Mycket väl godkänt (MVG) i olika ämnen visar på skillnader i resultat mellan flickor och pojkar. Engelska är det ämne där både pojkar och flickor når ungefär samma resultat.

Sammanställningar av resultat för grundsärskolan saknas. I samband med uppföljningen av beslutet för Ekhammarskolan önskar Skolinspektionen få ta del av en sammanställning över grundsärskolans resultat.

Ekhammarskolan behöver bland annat vidta följande åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat. Elevernas individuella utvecklingsplaner behöver förbättras, eftersom de är viktiga instrument för att följa varje elevs kunskapsutveckling och för att sätta in åtgärder så att undervisningen individanpassas. Även arbetet med åtgärdsprogram behöver vidareutvecklas, så att dessa blir ett bättre redskap när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring elever i behov av särskilt stöd.

Skolan har en tydlig struktur för sitt kvalitetsarbete och det finns rutiner för samla in och följa upp olika resultat. Förändringar har också initierats utifrån insamlade resultat. Även om rektorn tar ett stort ansvar för skolans kvalitetsarbete så behöver rektorn dock ta ett ännu större ansvar för att insamlade resultat analyseras och omsätts i åtgärder, inhämta kunskap om och följa upp grundsärskolans resultat liksom resultatet av grundskolans insatser kring elever i behov av särskilt stöd. Diskussioner kring undervisningsformer med anledning av skillnaderna mellan flickor och pojkars resultat i olika ämnen behöver fördjupas.

Elever och lärare beskriver skolan som lugn och trygg vilket också till stor del bekräftas av enkäter och Skolinspektionens observationer. Eleverna talar också uppskattande om de flesta av sina lärare som de tycker undervisar bra. Skolan arbetar medvetet med värdegrunden utifrån en gemensam strategi. För att bland annat skapa arbetsro har skolan enats om tydliga strukturer kring hur en lektion ska genomföras och skolans lärare har även gjort en genomgång hur varje ämne ska lyfta och arbeta med de olika värderingsgrunderna. Trots det medvetna värdegrundsarbetet så förekommer dock kränkningar och arbetsron är inte tillfredsställande för alla elever.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Ekhammarskolan i Upplands-Bro kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under Skäl för beslut

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Upplands-Bro kommun att senast den 23 januari 2012 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder. De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet undervisning och lärande. I detta ingår att:

- Se till att undervisningen utgår från och omfattar läroplanens/kursplanernas krav (1 kap. 11 § skollagen, Läroplanen för grundskolan 2011/Lpo 94 och kursplaner för den obligatoriska särskolan)

- Se till att lärarna ger eleverna möjlighet att pröva olika arbetssätt och arbetsformer (Lgr 11, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande/Lpo 94 2.3 Mål och riktlinjer, elevernas ansvar och inflytande)
- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang (Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer/Lpo 94 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer)
- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer / Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer)
- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § andra meningen skollagen)

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- I planeringen av verksamheten ange utformningen av inflytandet och se till att skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad (1 kap. 10 §, 4 kap. 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande/Lpo 94 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande)
- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och att eleverna hålls informerade i frågor som rör dem (4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar/Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar)

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Vid skolan bedrivs inte i tillräcklig hög grad ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Skolmiljön präglas inte av studiero

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Vid skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 och 10 §§ skollagen)
- Vidta de åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna studiero (5 kap. 6 § första stycket skollagen)

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Rektor fattar inte beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.

Rektor ser inte till att beslut om åtgärdsprogram uppfyller skollagens krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Rektor fattar beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav (3 kap. 12 §, 7 kap. 9 § skollagen,)
- Rektor ser till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen)

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Rektor ser inte till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte tydligt om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Eleverna får inte efter avslutad grundsärskola ett intyg om den utbildning de gått igenom.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Rektorn måste se till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning (3 kap. 14 § skollagen, Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg/Lpo 94 2.7 Mål och riktlinjer, Bedömning och betyg)
- En skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling som uppfyller författningarnas krav ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne (10 kap. 22 § skollagen/7 kap. 9 § grundskoleförordningen)
- Informationen vid utvecklingssamtalet grundar sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen (10 kap. 12 § 11 kap. 15 § första stycket skollagen)
- De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna utvecklas så att de beskriver elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och att det framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 §, 11 kap. 16 § skollagen)
- Eleverna får ett intyg om den utbildning som de gått igenom som undertecknats av läraren (11 kap. 17 § skollagen)

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning. En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under Skäl för beslut

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utveckling av utbildningen

Rektorn ansvarar inte fullt ut för att skolans resultat följs upp och att de samlade kunskapsresultaten analyseras (4 kap. 4-6 §§ första stycket skollagen)

Bedömningsområde: Personalkompetens

Personalen vid skolenheten har inte i tillräcklig hög grad utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Till följd av anmärkningarna ska Ni senast den 23 januari 2012 vidta åtgärder för att rätta till bristen och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Enligt den nationella statistiken för år 2010 är skolans genomsnittliga meritvärde 214,1 poäng vilket är något över rikets genomsnitt (208,8). Flickornas genomsnittliga meritvärde år 2010 är 7 poäng högre än motsvarande resultat för pojkarna. Enligt skolans egna uppgifter så har det genomsnittliga meritvärdet förbättrats något till 215,3 år 2011.

Andelen elever som år 2010 nådde målen i alla ämnen är 81 procent jämfört med 77 procent i riket. I princip lika många pojkar som flickor nådde målen i alla ämnen. Enligt skolans egna uppgifter nådde 79 procent av eleverna år 2011 målen i alla ämnen.

Statistik för år 2010 över andel elever som får Mycket väl godkänt (MVG) i olika ämnen visar på skillnader i resultat mellan flickor och pojkar. I de flesta ämnena har en betydligt större andel flickor MVG än pojkarna, exempelvis har cirka 30 procent av flickorna MVG i svenska och bild men ingen utav pojkarna i bild och 2 procent i svenska.

Sammanställningar av resultat från grundsärskolan saknas.

Då alla elever inte ges möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i samtliga ämnen pekar Skolinspektionen i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Resultat värdegrundsarbetet

Upplands-Bro kommun genomför årligen en brukarundersökning kring elevernas lärandemiljö, den så kallade Pilen. Enkäten riktar sig till elever och föräldrar i årskurs 3, 5 och 8. Ekhammarskolans resultat för 2011 visar att omkring 90 procent av eleverna anser att de känner sig trygga i skolan, att de blir bra bemötta av andra elever och av de vuxna i skolan. Enligt samma enkät, med en svarsfrekvens på 92 procent, menar emellertid var femte elev att de vuxna inte "aktivo motverkar" att någon behandlas illa. Elevernas bild av skolan bekräftas av föräldrarnas svar i enkäten. Omkring 85 procent av föräldrarna svarar att "mitt barn är tryggt i skolan" och att "personalen är goda förebilder för mitt barn". Var tredje förälder svarar att de inte vet om skolans vuxna "aktivo motverkar" att eleverna behandlas illa. Resultatet i föräldraenkäten bygger på 35 svar vilket motsvarar en svarsfrekvens på 48 procent.

Skolinspektionens enkät till elever i årskurs nio vårterminen 2011 med en svarsfrekvens på 85 procent, bekräftar till stora delar kommunens egen enkät. Över 90 procent av eleverna uppger i enkäten att de känner sig trygga i skolan. Även i Skolinspektionens enkät framträder en bild av att skolans värdegrundsarbete ändå måste förbättras. Mer än 40 procent av eleverna svarar "stämmer helt och hållet" eller "stämmer ganska bra" på påståendet "i min skola kan eleverna vara elaka mot varandra utan att de vuxna reagerar". Resultatet indikerar också att det finns brister när det gäller studiero. Skolinspektionens enkät till föräldrar till elever i årskurs 9 2011 har en låg svarsfrekvens, endast 13 föräldrar besvarade enkäten varför resultaten måste tolkas med stor försiktighet. Föräldra-

käten bekräftar elevernas utsagor kring att Ekhammarskolan är en trygg skola. Resultatet bekräftar också elevernas utsagor kring bristerna när det gäller studiero.

Intervjuad personal på skolan, elever och rektor uppger vid tillsynstillfället att arbetsmiljön på skolan är god och att det råder en god stämning på skolan. Trots att skolan arbetar aktivt med värdegrundsfrågor så inträffar händelser där eleverna inte visar respekt mot varandra. Som en del i skolans arbete att få ett helhetsgrepp om situationen när det bland annat gäller språkbruket bland eleverna genomför skolan årligen en enkät i samtliga årskurser kring likabehandling. Enkätresultatet visar av närmare var fjärde elev någon gång upplevt sig ha blivit kränkt av andra elever men också av skolans vuxna. De flesta kränkningar sker via ord. Rektorn uppger att resultatet har diskuterats i olika grupper och att både elevernas och personalens förslag på förebyggande åtgärder, samt hur och när dessa ska följas upp är sammanställda och kommer att finnas i årets likabehandlingsplan.

Trots att det vid skolan bedrivs ett medvetet och strukturerat värdegrundsarbete pekar Skolinspektionen i detta beslut på områden där skolan behöver vidta åtgärder för förbättring.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Observationer och samtal indikerar att arbetet i grundsärskolans särskilda inriktning, träningskolan, inte i tillräcklig hög grad är inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser. I elevens individuella utvecklingsplan går inte heller att utläsa i vilken grad arbetet sker utifrån gällande läroplan.

Lärare som Skolinspektionen intervjuat eller samtalat med lyfter fram samverkan och samarbete som ett utvecklingsområde för skolan. De menar att det tidigare var mycket vanligare med ämnesöverskridande arbete för att ge eleverna överblick och sammanhang. Eleverna efterlyser från sin sida mer varierade arbetssätt och bekräftar lärarnas bild av bristerna kring samarbetet och samverkan. Eleverna menar vidare att en tydlig konsekvens av bristerna kring samarbetet över ämnesgränserna blir att arbetet inte alltid är intressant och stimulerande vilket bekräftas i Skolinspektionens enkät. Var

fjärde elev som deltagit i enkäten menar att skolarbetet är ointressant och mer än hälften av eleverna menar att skolarbetet inte är "roligt" och inte "skapar lust att lära". Eleverna uppger även vid intervjuer och samtal att ytterligare en konsekvens av det begränsade samarbetet mellan lärarna blir att eleverna får en pressad arbetssituation på grund av inlämningsuppgifter eller prov i respektive ämne. Det blir ofta också vid olika tillfällen en anhopning av prov och inlämningsuppgifter. Skolans elevhälsoteam bekräftar att många av skolans elever känner sig stressade och att en av orsakerna är att varje ämne för sig ger eleverna arbetsuppgifter och prov.

Tillsynen visar att det varierar mellan olika lärare i vad mån undervisningen anpassas till den enskilde eleven, exempelvis när det gäller svårighetsgrad eller arbetssätt. Vid intervjuer med elever och observationer av undervisningen framkommer att elever ofta arbetar på samma sätt, eller får fler uppgifter av samma karaktär, utan att det anpassas till varje elevs behov och förutsättningar.

Författning:

1 kap. 4 och 11 §§, 3 kap. 3 § andra meningen skollagen, Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011 1, Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande / Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer, 2.3 Mål och riktlinjer, elevernas ansvar och inflytande samt kursplaner för den obligatoriska särskolan.

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Av dokumentstudier, intervjuer och samtal framkommer att eleverna i Ekhammarskolan i begränsad omfattning ges möjlighet till inflytande över undervisningen och sitt eget lärande. Trots att skolan i sin kvalitetsredovisning identifierat elevernas inflytande som utvecklingsområde så har skolan inte angett i sin planering hur elevernas inflytande ska utformas för att ge dem ett ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Utformningen är upp till den enskilde läraren.

Intervjuade elever uppger att i de flesta ämnen planerar lärarna det mesta av undervisningen själva och eleverna får sällan ha synpunkter på planering eller undervisningens innehåll. Både rektor och lärare är medvetna om att elevinflytandet vid skolan behöver förbättras. Skolinspektionens enkät bekräftar ovanstående. En stor majoritet av eleverna menar där att det "bara är lärarna som bestämmer hur man ska arbeta på lektionerna". Även enkätresultatet för den pedagogiska personalen indikerar att skolans arbete med delaktighet och inflytande är ett utvecklingsområde.

Ekhammarskolan har valt att ge eleverna ett formellt inflytande via elevråd. Elevrådet sammanträder varannan vecka. Däremellan har klassrepresentanterna möjlighet att ta upp och diskutera inflytandefrågor med de andra eleverna och föra med sig synpunkter till elevrådet. Alla klasser har enligt eleverna sådana möten regelbundet och eleverna beskriver för Skolinspektionen att det formella inflytandet fungerar väl även om de frågor som behandlas är mest av praktiskt natur och att frågor som rör undervisningens sällan finns med på dagordningen.

Författning:

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 §, 13 § första stycket, 9 kap. 14 § första stycket skollagen,

Lgr 11 och Läroplan för grundsärskolan 2011 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar/Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar,

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Vid skolan bedrivs inte i tillräcklig hög grad ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Skolmiljön präglas inte av studiero

Motivering:

Rektor och lärare beskriver vid intervjuerna skolans medvetna och förebyggande arbete för att förhindra kränkande behandling. Arbetet har gett gott resultat på så sätt att elevernas lärandemiljö har blivit både lugn och strukturerad. Eleverna beskriver också sin skola som lugn, men säger samtidigt att de i undervisningssituationerna sällan diskuterar värdegrundsfrågor vilket enligt Skolinspektionen indikerar att det förebyggande värdegrundsarbetet trots allt inte fullt ut genomsyrar det dagliga arbetet. Lärarna uppger i sin intervju att omfattningen av värdegrundsarbetet skiljer sig mellan olika ämnen och att det inom vissa ämnen som exempelvis svenska eller SO är lättare att ta upp frågor som rör värdegrunden.

Skolan har en plan mot kränkande behandling som till stora delar uppfyller kraven i skollagen. Däremot är grundsärskolan osynlig i planen och det finns inga specifika åtgärder som exempelvis beskriver hur Ekhammarskolan ska arbeta för att ytterligare inkludera grundsärskolan. Det framkommer i intervjuer och samtal att grundskoleeleverna har begränsade kunskaper om grundsärskolans verksamhet. De beskriver att grundskolan och grundsärskolan är två åtskilda verksamheter inom Ekhammarskolan även om det förekommer att grundsärskolans elever deltar i grundskolans undervisning eller gemensamma aktiviteter. Det förekommer också att grundskoleeleverna använder uttrycket "särbar" som tillmäle till varandra, ett språkbruk som tyder på

grundskolan och grundsärskolan behöver arbeta vidare när det gäller inkludering av alla elever. Rektor beskriver att planen för närvarande är under revidering och att en ny plan beräknas vara klar om en månad. I den planen kommer även en utvärdering av föregående års åtgärder att redovisas.

Observationer, enkätresultat, intervjuer och samtal med elever, lärare och skolans elevhälsa visar att elevernas skolmiljö inte är fri från kränkningar i form av ord eller tillmälen. Enligt eleverna så finns det bland eleverna ett hårt språkbruk som kan upplevas som kränkande, särskilt när rasistiska ord eller könsord används. Samtidigt som eleverna säger att det finns kamrater som tar illa vid sig och att *"det här måste bli bättre"* så uttrycker eleverna att man vänjer sig - *"det oftast inte är så illa menat"* eller *"man inte tar så illa vid sig"*. Det finns även vuxna på skolan vars förhållningssätt till eleverna inte är acceptabelt och det finns lärare som uttrycker sig på ett nedlåtande sätt om elever.

Studieron varierar mellan olika klasser och mellan olika lärares lektioner vilket, enligt eleverna, har stor påverkan på deras studieresultat. Det sista bekräftas i Skolinspektionens enkät där närmare var fjärde elev menar att det inte alltid finns studiero och ett flertal elever, 42 procent, menar att detta påverkar möjligheten att arbeta.

Författning:

5 kap. 5 § första stycket, 7§ och 6 kap. 7 och 10 §§ skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Rektor fattar inte beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.

Rektor ser inte till att beslut om åtgärdsprogram uppfyller skollagens krav.

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av beslut om anpassad studiegång för elever tillhörande grundskolan och som klassplacerats i grundsärskolan. Av beslutet framgår att eleven har anpassad studiegång och att detta innebär att eleven följer grundsärskolans timplan men att undervisningen som följer grundskolans läroplaner och kursplaner är individuellt anpassade efter elevens kunskapsnivå. Av beslutet framgår inte vilka avvikelser från grundskolans timplan som gjorts. Skolinspektionen vill påpeka att vad gäller anpassad studiegång ska det först beslutas om undervisningen inte kan passas efter elevens behov och förutsättningar. Ett beslut om anpassad studiegång får innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Observera ordet avvikelser som i sig inte kan betyda i sin helhet. Dessutom får inte beslut om anpassad studiegång innebära ett kringgående av reglerna om mottagande i grundsärskolan.

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte fullt ut skollagens krav. Elevens behov framgår inte alltid tydligt. Exempelvis kan målbeskrivningen vara *"lära*

sig så mycket som möjligt eller *”nå betyg i alla ämnen”*. Hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas framgår inte.

Författning:

3 kap. 9 och 12 §§, 7 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Rektor ser inte till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte tydligt om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Eleverna får inte efter avslutad grundsärskola ett intyg om den utbildning de gått igenom.

Motivering:

Eleverna beskriver att det förekommer en tydlig *”betygsglidning”* mellan årskurs 8 och årskurs 9, vilket inte är i enlighet med det regelverk som gäller för betygssättning. Betygsglidningen innebär att i årskurs åtta sätts sällan det högsta betyget MVG med motiveringen från lärarna att eleverna då inte kommer att anstränga sig tillräckligt i årskurs 9. Betygsstatistik bekräftar till stor del elevernas utsaga. Även intervjuade lärare medger att det förekommer att eleverna får sådana motiveringar till ett lägre betyg.

Skolinspektionen har också tagit del av upprättade skriftliga bedömningar och kan konstatera att variationen är stor mellan olika ämnen när det gäller utformningen av bedömningarna. Av flera bedömningar framgår inte elevens kunskapsutveckling på ett tydligt sätt. Bedömningarna fokuserar enbart på mål som inte uppnåtts.

Eleverna i grundsärskolan får inte efter att de avslutat grundsärskolan intyg om den utbildning de gått igenom.

Elevernas individuella utvecklingsplaner är idag inte utformade på ett sådant sätt att eleven och elevens vårdnadshavare får tydlig information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i alla ämnen. Behovet av utveckling av de individuella planerna gäller även grundsärskolan. Omdömena är av skiftande kvalitet. Många beskriver mer vilket stoff eller vilka moment som klassen arbetat med istället för att beskriva den enskilde elevens kunskapsutveckling. Eleverna uttrycker att *”det står mest vad man gjort och resultat på prov. Sen står en allmän kommentarer om hur man är”*. Även den framåtsyftande delen av elevernas individuella planer behöver vidareutvecklas. Elever säger att vid utvecklingssamtalen samtalar man om vad man som elev behöver utveckla och att detta skrivs ned. Av de exempel som Skolinspektionen tagit del av framgår inte skolans insatser tydligt utan det mesta ansvaret ligger på eleven. De

individuella utvecklingsplanerna upplevs inte av eleverna som levande dokument av eleverna, de används inte utan "står i en pärm".

Författning:

3 kap. 14 §, 10 kap. 12- 13 §§ och 22 §, 11 kap. 15- 17 §§ skollagen/7 kap. 9 § grundskoleförordningen, Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg/Lpo 94 2.7 Mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Anmärkning:

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn ansvarar inte fullt ut för att skolans resultat följs upp och att de samlade kunskapsresultaten analyseras (4 kap. 4 § första stycket skollagen)

Motivering

Ekhammarskolan har en tydlig struktur för sitt kvalitetsarbete och det finns olika forum för utvärderingar. Det finns dock brister som att grundsärskolans resultat inte följs upp och analyseras. Grundsärskolans uppföljningar och utvärderingar måste systematiseras så att både väl fungerande insatser synliggörs, men också att behov av förbättringsinsatser tydliggörs.

I intervjuer med lärarpersonal och skolans elevhälsoteam framkommer att skolan saknar rutiner för att på en skolövergripande nivå följa upp och analysera hur det särskilda stödet utformas och fungerar. Skolan behöver ta reda på om rätt stöd ges samt se till att stöd ges i en omfattning som motsvarar elevens faktiska behov. Insatserna följs i upp på individnivå, men en skolövergripande utvärdering och analys saknas. Det är angeläget att rektorn säkerställer att de stödinsatser som görs också leder till avsedda resultat. Mot bakgrund av att skolans kvalitetsarbete i övrigt bedöms som gott är bristerna som mindre allvarliga.

Författning:

4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11 och Läroplan för grundsärskolan 2011, 2.8 Rektors ansvar/Lpo 94 2.8 Rektors ansvar

Bedömningsområde: Personalkompetens

Bedömning:

Personalen vid skolenheten har inte i tillräcklig hög grad utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Motivering

Intervju med rektorn och dokument i form av lärarförteckning visar att drygt en tredjedel av lärarna vid skolan delvis undervisar i ämnen som de inte har utbildning för. Som exempel kan nämnas att lärare med behörighet i So-ämnena även undervisar i engelska och lärare med behörighet i biologi och kemi även undervisar i fysik. Det finns lärare som inte avlagt lärarexamen utan saknar poäng till examen. Skolan saknar även exempelvis behörig lärare i musik och Hem och konsumentkunskap. Rektor uppger att det vid skolan pågår ett medvetet arbete för att nå full behörighet genom fortbildningsinsatser riktade till enskilda lärare eller att obehöriga lärare påbörjat en utbildning. Då skolan har identifierat bristen och vidtagit åtgärder bedöms bristen som mindre allvarlig.

Författning:

2 kap. 13 skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Ekhammarskolan

Ekhammarskolan ligger i Kungsängen. Skolan omfattar läsåret 2011/12 årskurserna 6-9 och har cirka 320 elever. Vid skolan finns en särskild undervisningsgrupp inrättad. Kommunens grundsärskola är integrerad i skolans lokaler.

Skolan är organiserad i tre arbetslag: ett arbetslag omfattande årskurs 6 och årskurs 8, ett för årskurs 7 och 9 samt ett för grundsärskolan. I varje arbetslag finns en arbetslagsledare respektive ansvarslärare.

Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande skolledare. Biträdande rektor är tillika ställföreträdande rektor. Skolan har också en ledningsgrupp bestående av rektor, biträdande skolledare samt arbetslagsledare.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Sigbritt Gålnander
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstudier i kommunen att nå de nationella målen och bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Kommunens förskoleverksamhet respektive verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut.

För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut).

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning kommunen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som vilka grupper som intervjuas. Vid förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

Alla beslut kompletteras med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för kommunen. Företrädare för kommunen ges också möjlighet att ta del av och att lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i kommunen, på skolorna och i övriga verksamheter inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn)